

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

У сучасних геополітичних, економічних та соціокультурних умовах економічне транскордонне співробітництво є ефективним механізмом єврорегіональної співпраці, вирішення спільних проблем, особливо у прикордонних регіонах, та поглиблення взаємовідносин між сусідніми державами. Проте таке співробітництво може бути ефективним лише за умов достатнього нормативно-правового забезпечення як на національному рівні, так і міжнародними актами. Автор наголошує, що існуючі на сьогоднішній день програми та проекти розвитку транскордонної співпраці в основному фінансуються якраз за рахунок міжнародних суб'єктів. Причому здебільшого сюди можна віднести регіони, які перебувають в безпосередньому сусідстві з Румунією, тобто межують з ЄС на південно-західному кордоні. Таке фінансування здійснюється за рахунок програми «TACIS – прикордонне співробітництво» (Tacis CBC), а, починаючи з 2004 року, – у рамках «програм сусідства». Набагато проблематичніше здійснювати ефективно транскордонне співробітництво на кордоні з Росією у зв'язку з воєнними діями на сході України, а також на кордоні України з Білоруссю. Програма «Tacis CBC» і «програм сусідства» не діє на цих територіях. Як бачимо, ці завдання і на сьогодні є актуальними і виконання їх є нагальним на сьогоднішній день. На наш погляд, велику роль при цьому повинно відігравати фінансове забезпечення, яке програмою визначене наступним чином: «фінансове забезпечення Програми здійснюється у межах коштів, передбачених у державному і місцевих бюджетах на відповідний рік центральним і місцевим органам виконавчої влади, відповідальним за виконання визначених Програмою заходів і проектів транскордонного співробітництва, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законом». Тобто в даному випадку діє принцип: є кошти – Програма виконується, немає коштів, закладених у бюджет – ніякі роботи щодо активізації транскордонного співробітництва не проводяться. Тому вважаємо, що такого роду нормативні акти повинні чітко прописувати кошторис фінансування подібних заходів з метою дотримання поставлених завдань та усунення негативних наслідків розвитку транскордонної співпраці.

Ключові слова: транскордонне економічне співробітництво, державна політика, розвиток та підтримка, заходи підтримки.

Вступ. Прикордонні регіони української держави функціонують на базі ратифікованих Україною нормативно-правових актів Європейського Союзу, зокрема, таких як різноманітні хартії, конвенції та закони, а також на основі договорів, які підписала наша держава із європейськими сусідами. Здійснивши вище їх аналіз, розглянувши їх мету та зміст, можна констатувати, що чинна законодавча база у сфері економічного транскордонного співробітництва забезпечує можливість використання потенціалу такої співпраці для вирішення основоположних проблем прикордонних регіонів України.

Значний вплив на формування наукових уявлень про транскордонне співробітництво та його державне регулювання у цілісній взаємодії стали наукові праці українських та зарубіжних авторів, таких як: О. Амоша, В. Білчак, Л. Вардомський, З. Варналій, Д. Віллерс, О. Вишняков, Н. Гончаренко, М. Ілієва, В. Засадко, М. Козоріз, М. Лендшел, Ю. Макогон, Є. Кіш, М. Мальський, А. Мельник, І. Мерчук, Н. Мікула, А. Мокій, Г. Мюдріх, Ю. Пахомов, І. Студенников, С. Романов, В. Чужиков та інші.

Постановка завдання. Метою роботи виступає першочергова потреба розробки та гармонізації шляхів удосконалення організаційно-правових

механізмів розвитку та підтримки економічного транскордонного співробітництва в умовах глобальних перетворень. Для реалізації визначеної у статті мети й завдань було застосовано комплекс філософських, загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, а також методи класифікації та систематизації, завдяки чому було узагальнено законодавчу, нормативну документацію й наукову літературу за темою дослідження.

Результати. Чинні та актуальні на території України нормативні акти, які регулюють транскордонне співробітництво, необхідно адаптувати до європейських стандартів у частині регулювання діяльності регіональних органів влади, розширення їх повноважень та надання їм більшої самостійності щодо можливості вирішувати питання розвитку транскордонної співпраці регіонів України із сусідніми державами.

Звернувшись до основоположного у сфері транскордонної співпраці Закону України «Про транскордонне співробітництво» (далі – Закон) [1], слід зауважити, що прийняття Україною такого спеціального закону є певним прецедентом і не має аналогів у європейському праві, оскільки країни Європи керуються в своїх рішеннях з цього питання положеннями Мадридської конвенції (згідно із законодавством України міжнародно-правові документи також мають пріоритет над національним законодавством).

На наш погляд, існування в Україні такого Закону є надзвичайно важливим, тому що:

– даний нормативно-правовий акт системно, комплексно і чітко регламентував основні положення, які стосуються поняття, мети та напрямів транскордонного співробітництва, способів і форм його здійснення та механізмів державного регулювання цього процесу;

– зважаючи на те, що українське законодавство, яке стосується зовнішньоекономічної діяльності та місця регіонів у реалізації зовнішньоекономічних відносин, має багато прогалин, зазначений Закон визначив правове поле для функціонування регіональних органів влади у контексті транскордонної співпраці у системі міжнародних зв'язків України та сусідніх держав;

– норми Закону базуються на положеннях Мадридської конвенції, що дає підстави вважати його нормативним актом, який узгоджується з актами міжнародного формату.

Разом з тим, зазначений Закон, вважають науковці, містить і деякі недоліки, зокрема, він морально був застарілим уже на момент прийняття, незважаючи на те що у 2010 році до нього були внесені певні зміни:

1. Перш за все слід зауважити, що в Законі не визначено транскордонне співробітництво як інструмент, який стимулює територіальний розвиток. Зазначений нормативний акт не визначає таку співпрацю частиною регіональної політики України, на відміну від практики, яка прийнята в країнах ЄС. Складається враження, що законодавці проігнорували важливість транскордонної співпраці у розвитку регіонів нашої держави.

2. Закон розкриває роль спеціального органу влади, який покликаний координувати транскордонну співпрацю та контролювати дотримання законодавства тими, хто відповідальний за реалізацію цього процесу. Таким органом визначено центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики за участю Міністерства закордонних справ України та центрального органу виконавчої влади з питань регіонального розвитку. В той же час, центральним органом виконавчої влади, відповідальним за реалізацію державної регіональної політики в Україні, є Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (Мінрегіонбуд), яке згідно з Положенням про Міністерство сприяє, відповідно до чинного законодавства, розвитку міжрегіонального та транскордонного співробітництва, забезпеченню виконання міжнародних договорів України, адаптації національного законодавства до законодавства ЄС з питань, що належить до його компетенції.

Отже, виходячи з норм чинного законодавства, в Україні існують декілька органів влади, між якими розпорешено функції координації та контролю та реалізацією транскордонного співробітництва. Крім того, повноваження кожного з них чітко не визначені. У зв'язку з цим, на наш погляд, доцільно на законодавчому рівні було би регламентувати повноваження одного-єдиного органу, який би відповідав за координацію та контроль за реалізацією транскордонного співробітництва. Таким органом слід визначити Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства (Мінрегіонбуд). Разом з тим, потрібно закріпити завдання, мету та функції Міністерства, які би гармоніювали із загальною концепцією міжнародної співпраці України та європейських держав.

3. Прийняття Закону стало причиною недостатньої фінансової підтримки транскордонної співпраці за рахунок того, що в ньому визначено, що проекти і програми транскордонної співпраці фінансуються за рахунок коштів державного і місцевого бюджетів на певний визначений період часу. Сюди також відносяться інші джерела фінансування, які не забороняються законодавством, зокрема, міжнародна допомога. Проте слід зазначити, що таке фінансове забезпечення є недостатнім для того, щоб в повному обсязі реалізовувати проекти транскордонної співпраці. Крім того, в Законі не прописані механізми та інструменти державного фінансування такого співробітництва.

Треба сказати, що існуючі на сьогоднішній день програми та проекти розвитку транскордонної співпраці в основному фінансуються якраз за рахунок міжнародних суб'єктів. Причому здебільшого сюди можна віднести регіони, які перебувають в безпосередньому сусідстві з Румунією, тобто межують з ЄС на південно-західному кордоні. Таке фінансування здійснюється за рахунок програми «ТАСІС – прикордонне співробітництво» (Tacis CBC), а починаючи з 2004 року, – у рамках «програм сусідства».

Набагато проблематичніше здійснювати ефективне транскордонне співробітництво на кордоні

з Росією у зв'язку з воєнними діями на сході України, а також на кордоні України з Білоруссю. Програма «Tacis CBC» і «програм сусідства» не діє на цих територіях.

Виходячи із проблематичної ситуації, яка склалася у сфері фінансування транскордонного співробітництва, на законодавчому рівні доцільно було би, на наш погляд, передбачити існування спеціальних митних та податкових пільг для тих суб'єктів, які приймають участь у реалізації програм та проектів транскордонної співпраці.

4. Негативним моментом є також те, що в Законі не врахована зміна механізмів, на основі яких реалізується підтримка транскордонної співпраці зі сторони європейських держав. Зокрема, це стосується таких інструментів партнерства і програм як FARE, TACIS чи INTERREG. Також в Законі існує багато колізій у контексті існування норм, що врегульовують участь регіональних органів влади у прикордонній співпраці.

Існування багатьох прогалин, які існують в зазначеному нормативно-правовому акті, можна нівелювати чітким визначенням механізму державної фінансової підтримки транскордонного співробітництва. Скажімо, непоганим виходом із ситуації могло би стати формування на рівні держави спеціального фонду, який би підтримував програми та проекти прикордонної співпраці та був би джерелом співфінансування тих проектів, які надходять з ЄС. Звичайно, що все це потрібно враховувати через внесення змін до відповідного законодавства з метою покращення функціонування суб'єктів транскордонної співпраці.

Також необхідно згадати ще такий важливий нормативний акт як Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки» [2], метою якої є активізація соціально-економічного, науково-технічного, екологічного, культурного розвитку суб'єктів транскордонного співробітництва. Для прикладу можна згадати, що в результаті реалізації великомасштабних інфраструктурних проектів у рамках виконання цієї Програми на 2007-2013 роки [3] передбачалося забезпечити:

- розвиток прикордонної інфраструктури Луцького, Львівського та Мостиського прикордонних загонів відповідно до стандартів Європейського Союзу;

- розбудову, облаштування та реконструкцію восьми пунктів пропуску через державний кордон у Волинській, Львівській, Закарпатській, Чернівецькій областях;

- створення системи екологічної безпеки та попередження населення про можливі повені у Чернівецькій області;

- інвентаризацію, оцінку, запобігання виникненню антропогенних джерел забруднення в нижніх водах р. Дунай в Одеській області.

Як бачимо, ці завдання і на сьогодні є актуальними і виконання їх є нагальним на сьогоднішній день. На наш погляд, велику роль при цьому повинно відігравати фінансове забезпечення, яке програмою

визначене наступним чином: «фінансове забезпечення Програми здійснюється у межах коштів, передбачених у державному і місцевих бюджетах на відповідний рік центральним і місцевим органам виконавчої влади, відповідальним за виконання визначених Програмою заходів і проектів транскордонного співробітництва, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законом». Тобто в даному випадку діє принцип: є кошти – Програма виконується, немає коштів, закладених у бюджет – ніякі роботи щодо активізації транскордонного співробітництва не проводяться. Тому вважаємо, що такого роду нормативні акти повинні чітко прописувати кошторис фінансування подібних заходів з метою дотримання поставлених завдань та усунення негативних наслідків розвитку транскордонної співпраці.

Отже, потреба уніфікації української нормативно-правової бази у сфері транскордонного співробітництва не викликає сумніву. Про це йшла мова ще в Розпорядженні Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо реалізації Концепції державної регіональної політики» [4]. А 29 квітня 2002 р. було прийнято Постанову Кабінету Міністрів України «Про деякі питання розвитку транскордонного співробітництва та євро регіонів», проте втратила чинність.

Ці підзаконні акти визначили такі основні пріоритети на рівні держави та регіонів:

- підвищення конкурентоспроможності регіонів України у західному керунку, зокрема, на кордонах України та країн Європейського Союзу;

- спорудження нових інфраструктурних об'єктів пунктів та нових пунктів перетину кордону;

- розвиток центрів підтримки суб'єктів малого та середнього підприємництва та пунктів логістики, які сприятимуть налагодженню ділових контактів між суб'єктами транскордонної співпраці;

- узгодження української законодавчої бази з нормами та стандартами Європейського Союзу;

- координація діяльності прикордонних територій у контексті екологічного та соціально-економічного розвитку;

- укладання нових договорів у сфері транскордонної співпраці.

- Уніфікація законодавства, яке стосується розвитку економічного транскордонного співробітництва, сприятиме вирішенню нагальних проблем міжнародної співпраці, покращить взаємовідносини сторін, які будуть задіяні в цьому, а також допоможе гармонізувати українську нормативно-правову базу з актами Європейського Союзу.

В такому випадку потрібно на загальнодержавному рівні здійснити наступні дії:

- чітко розподілити правомочності державних і регіональних органів влади і місцевого самоврядування у сфері прикордонного співробітництва;

- регламентувати правосуб'єктність та рівень кадрового забезпечення суб'єктів, які відповідатимуть за реалізацію політики активізації економічного транскордонного співробітництва в Україні.

На даний час є всі підстави стверджувати, що останнім часом нормативно-правова база щодо покращення процесу транскордонної співпраці уніфікувалася як на рівні європейських держав, так і в межах українського правового простору. Проте це не знімає потреби подальшого удосконалення законодавчої бази, на основі якої ґрунтується транскордонна співпраця України та сусідніх держав, та наукового обґрунтування шляхів її покращення. Через це в умовах сьогодення в українській державі існує потреба прийняття єдиної науково обґрунтованої концепції економічного транскордонного співробітництва, яка би в контексті підтримки загальнонаціональних інтересів регламентувала шляхи ефективного розвитку міжнародної співпраці нашої держави та країн, з якими вона межує і має спільний кордон

У зв'язку із цим нагальним питанням на даний час є розробка концептуальних положень у сфері розвитку прикордонних територій, які би ґрунтувалися на стратегічних шляхах розвитку регіонів і враховували би інтереси як України, так і країн Європейського Союзу. Саме це повинно стати поштовхом до ефективного розвитку транскордонного співробітництва України та сусідніх держав.

Загалом, слід зазначити, що під концепцією розвитку транскордонного співробітництва треба розуміти групу документів (аналітико-прогностичні та рекомендаційні матеріали), які розробляють, як правило, на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України, постанов Верховної Ради України про рекомендації за підсумками парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції України до Європейського Союзу, протокольних рішень засідань української частини Ради з питань співробітництва України з ЄС тощо.

Такі концепції передбачають розробку регіональної програми транскордонного співробітництва на середньостроковий період (3-5 років) до завершення становлення в Україні відповідних законодавчих основ та нормативно-правової бази їх реалізації, формування регіональної політики, адміністративно-територіальної структури та, зокрема, стратегії

розвитку регіону й остаточного визначення етапів реалізації стратегії європейського вибору України та її інтегрування до євроатлантичних структур [5, с. 72].

Оскільки обсяг, мета, предмет та об'єкт дисертаційного дослідження не дають підстави вести мову про розробку повноцінної концепції розвитку організаційно-правових механізмів економічного транскордонного співробітництва, то вважаємо за потрібне запропонувати концептуальні підходи до вдосконалення досліджуваного процесу, що можна виразити у концептуальній схемі, представленій на рис. 1.

Виходячи з контексту дисертаційного дослідження, під організаційно-правовими механізмами економічного транскордонного співробітництва слід розуміти систему елементів організаційного та правового впливу на процес транскордонної співпраці, яка полягає в тісній взаємодії органів влади, громадських організацій, експертів та фахівців з приводу вдосконалення українського законодавства та приведення його у відповідність до європейських нормативно-правових актів, що стосуються економічного транскордонного співробітництва.

Концептуальні підходи до вдосконалення організаційно-правових механізмів розвитку економічного транскордонного співробітництва повинні передбачати, в першу чергу, адаптацію українського законодавства до європейських реалій. Українське законодавство має ґрунтуватися на основних досягненнях з цього напрямку в країнах Європейського Союзу, для яких транскордонне співробітництво як механізм економічної співпраці, а відтак і економічного розвитку, останнім часом стало пріоритетним.

У свою чергу на рівні української влади необхідно ініціювати вищими органами державного управління внесення змін до нормативно-правової бази України, державних і регіональних програм соціально-економічного розвитку. А до реалізації регіональних програм залучати неурядові організації, які відіграють важливу суспільну роль – формують громадську думку, а тому їхня участь у підтримці економічного транскордонного співробітництва сприятиме поширенню євроінтеграційних ідей серед населення.

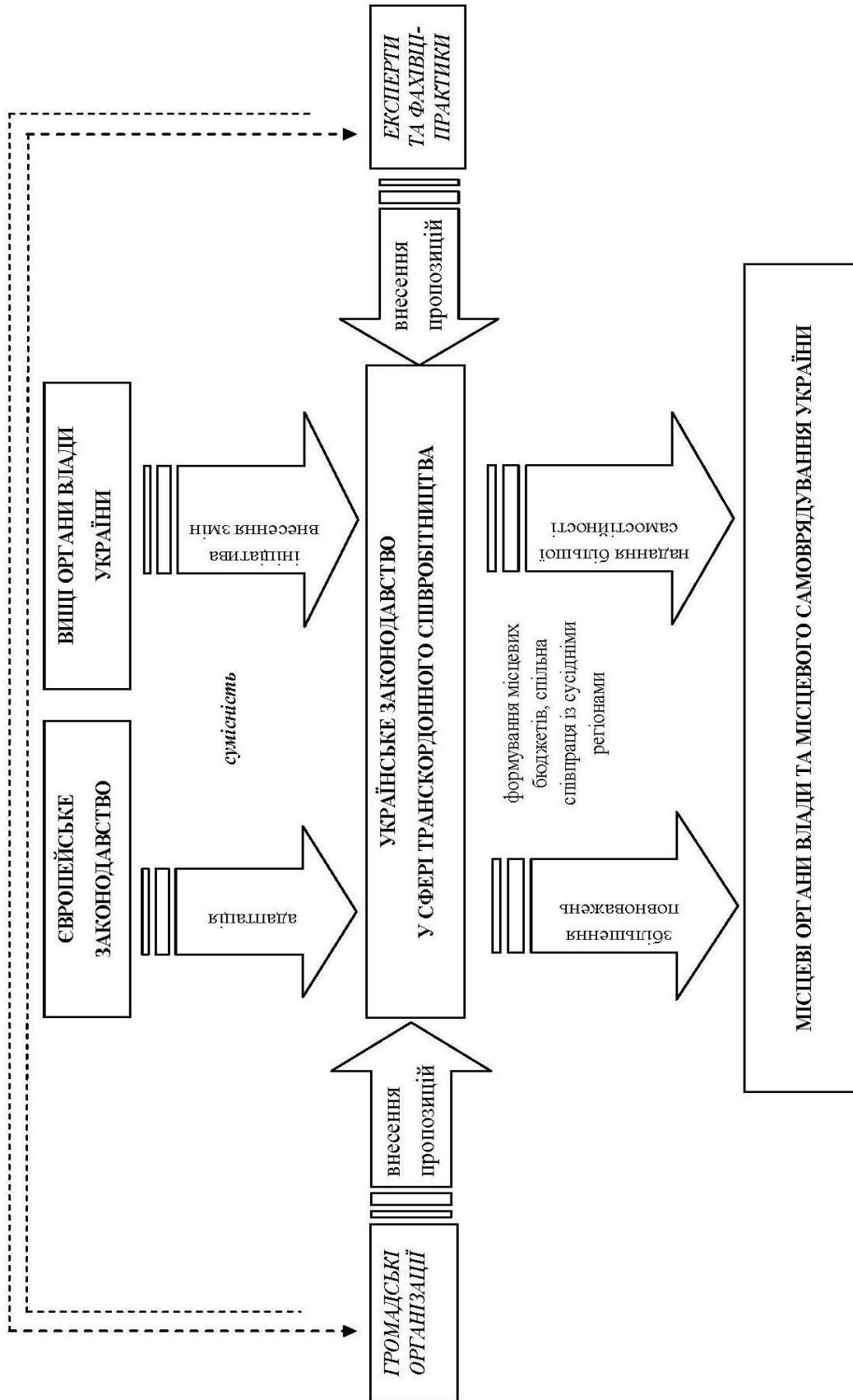

Рис. 1. Концептуальна схема вдосконалення організаційно-правових механізмів розвитку економічного транскордонного співробітництва*

*Джерело: власні узагальнення

Потрібно враховувати той факт, що європейське законодавство та українське повинно бути сумісним, тобто переслідувати ті ж самі цілі, відповідати тим самим критеріям розвитку економічного трансграничного співробітництва. В той же час українське законодавство повинно враховувати норми ратифікованих в Україні правових актів Європейського Союзу.

Зазначені ініціативи повинні удосконалити нормативно-правове врегулювання трансграничної співпраці України та сусідніх держав у напрямі збільшення повноважень місцевих органів влади та місцевого самоврядування, надання їм більшої самостійності у вирішенні спільних з регіонами сусідніх держав завдань регіонального та місцевого розвитку. В контексті дисертаційного дослідження адаптація існуючих законодавчих актів України, що забезпечують трансграничне співробітництво, до стандартів ЄС повинна мати відношення до фінансових моментів, що в першу чергу повинно стосуватися ефективності та раціональності формування місцевих бюджетів в Україні та їх використання.

Поряд із державними та місцевими органами влади до процесу уніфікації нормативного забезпечення економічного трансграничного співробітництва в Україні повинні долучатися й громадські організації,

експерти та фахівці-практики у зазначеній сфері. Їм слід подавати свої пропозиції щодо внесення змін та доповнень до тих чи інших нормативно-правових документів, не очікуючи проведення конференційних чи семінарських заходів, а в міру виникнення проблем та ідей щодо шляхів їх розв'язання.

Висновки. Таким чином, концептуальні підходи до вдосконалення організаційно-правових механізмів розвитку економічного трансграничного співробітництва повинні включати в себе сукупність заходів щодо вдосконалення українського законодавства у сфері економічної трансграничної співпраці, адаптації його до європейських стандартів, розширення кола суб'єктів, які можуть подавати пропозиції щодо його уніфікації, а також до покращення організаційного забезпечення даного процесу.

Отже, розглянуті заходи, поряд із впровадженням основних елементів державної та регіональної політики розвитку економічного трансграничного співробітництва дадуть змогу прикордонним територіям України активніше співпрацювати із регіонами сусідніх держав, налагоджувати тісніші підприємницькі, інвестиційні стосунки, що, свою чергу, покращить ефективність такої співпраці та дасть змогу Україні вийти на якісно новий рівень у міжнародних економічних відносинах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про трансграничне співробітництво: Закон України // Офіційний вісник України [Текст]. – 2004. – № 29. – С. 39. – Ст. 1947.
2. Про затвердження Державної програми розвитку трансграничного співробітництва на 2011-2015 роки [чинна]: Постанова Кабінету Міністрів України [чинне] [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1088-2010-%D0%BF>.
3. Cross-Border Cooperation Programme «Poland – Belarus – Ukraine 2007-2013» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.cpe.gov.pl/pliki/127-pl-by-ua-eng-5b1-5d.pdf>.
4. Про заходи щодо реалізації Концепції державної регіональної політики [чинна]: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2001 № 437-р [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/437-2001-%D1%80>
5. Грицяк І. Правове регулювання трансграничного співробітництва // Упр. сучас. містом. – 2004. – № 4/6. – С. 67-73.

В. Ф. Лутчак,

Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, г. Львів, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОДХОДЫ К УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ОРГАНИЗАЦИОННО-ПРАВОВЫХ МЕХАНИЗМОВ РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ТРАНСГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

В современных геополитических, экономических и социокультурных условиях экономическое трансграничное сотрудничество является эффективным механизмом еврорегионального сотрудничества, решения общих проблем, особенно в приграничных регионах, и углубления взаимоотношений между соседними государствами. Однако такое сотрудничество может быть эффективным лишь при условии достаточного нормативно-правового обеспечения как на национальном уровне, так и международными актами. Автор отмечает, что существующие на сегодняшний день программы и проекты развития трансграничного сотрудничества в основном финансируются как раз за счет международных субъектов. Причем в основном сюда можно отнести регионы, которые находятся в непосредственном соседстве с Румынией, то есть граничат с ЕС на юго-западной границе. Такое финансирование осуществляется за счет программы «ТАСИС – приграничное сотрудничество» (Tacis CBC), а начиная с 2004 года, – в рамках «программ соседства». Гораздо проблематичнее осуществлять эффективное трансграничное сотрудничество на границе с Россией в связи с военными действиями на востоке Украины, а также на границе Украины с Беларусью. Программа «Tacis CBC» и «программ соседства» не действует на этих территориях. Как видим, эти задачи и сегодня актуальны и выполнение их является насущной на сегодняшний день. На наш взгляд,

большую роль при этом должно играть финансовое обеспечение, которое программе определено следующим образом: «финансовое обеспечение Программы осуществляется в пределах средств, предусмотренных в государственном и местных бюджетах на соответствующий год центральным и местным органам исполнительной власти, ответственным за выполнение определенных Программой мероприятий и проектов трансграничного сотрудничества, а также за счет других источников, не запрещенных законом». То есть в данном случае действует принцип: есть средства – Программа выполняется, нет средств, заложенных в бюджет – никакие работы по активизации трансграничного сотрудничества не проводятся. Поэтому считаем, что такого рода нормативные акты должны четко прописывать смету финансирования подобных мероприятий с целью соблюдения поставленных задач и устранения негативных последствий развития трансграничного сотрудничества.

Ключевые слова: трансграничное экономическое сотрудничество; государственная политика; развитие и поддержка; меры поддержки.

V. Lutchak,

Lviv Regional Institute of Public Administration of the National Academy
of Public Administration under the President of Ukraine,
Lviv, Ukraine

CONCEPTUAL APPROACHES TO THE IMPROVEMENT OF ORGANIZATIONAL AND LEGAL MECHANISMS OF ECONOMIC CROSS-BORDER COOPERATION

In the current geopolitical, economic and socio-cultural conditions of economic cross-border cooperation is an effective mechanism of Euroregional cooperation, solve common problems, especially in the border regions, and deepening of relations between the neighboring states. However, such cooperation can be effective only if adequate legal support at the national level as well as international acts. The author notes that the currently existing programs and projects of cross-border cooperation are mainly financed just by international actors. And basically here include the regions that are in the immediate vicinity of Romania, that is bordering on the EU's south-western border. This funding comes from the program «TACIS – cross-border cooperation» (Tacis CBC), and since 2004 – in the framework of «Neighbourhood programs». Much more problematic to carry out effective cross-border cooperation on the border with Russia in connection with military operations in the east of Ukraine, and on Ukraine's border with Belarus. The program «Tacis CBC» and «neighborhood programs» does not apply in those territories. As you can see, these tasks are relevant today and the implementation of an urgent today. In our view, an important role in this must play a financial support that the program is defined as follows: «the financial support of the Program is carried out within the funds provided by the state and local budgets for the corresponding year the central and local executive bodies responsible for the implementation of certain program activities and cross-border cooperation projects, as well as from other sources not prohibited by law. « That is, in this case the principle: there is money – The program is executed, there is no money allocated in the budget – no work to enhance cross-border cooperation are not carried out. Therefore, we believe that such regulations should clearly prescribe the funding estimates for such activities in order to meet the objectives and eliminate the negative effects of cross-border cooperation.

Keywords: cross-border economic cooperation; public policy; development and support; support measures.